

ระเบียบมหาเถรสมาคม
ว่าด้วยพระวินยาธิการ
พ.ศ. ๒๕๖๒

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๑๕ ตีรี้ แห่งพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ พ.ศ. ๒๕๐๕ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕ มหาเถรสมาคมวางระเบียบไว้ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ระเบียบนี้ เรียกว่า “ระเบียบมหาเถรสมาคม ว่าด้วยพระวินยาธิการ พ.ศ. ๒๕๖๒”

ข้อ ๒ ระเบียบนี้ ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในแถลงการณ์คณะสงฆ์ เป็นต้นไป

ข้อ ๓ ให้เลขาธิการมหาเถรสมาคมรักษาการให้เป็นไปตามระเบียบนี้

หมวด ๑

บททั่วไป

ข้อ ๔ ในระเบียบนี้

“พระวินยาธิการ” หมายถึง พระภิกษุผู้ได้รับแต่งตั้งให้ทำหน้าที่ช่วยเหลือสนับสนุนเจ้าคณะปกครองในการดำเนินการตามระเบียบนี้

“เจ้าคณะปกครอง” หมายถึง เจ้าคณะตำบลหรือเจ้าคณะแขวงในกรุงเทพมหานคร เจ้าคณะอำเภอหรือเจ้าคณะเขตในกรุงเทพมหานคร และเจ้าคณะจังหวัดหรือเจ้าคณะกรุงเทพมหานคร

“สำนักงาน” หมายถึง สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ

“คณะกรรมการพระวินยาธิการ” หมายถึง คณะกรรมการพระวินยาธิการหนกลาง คณะกรรมการพระวินยาธิการหนเหนือ คณะกรรมการพระวินยาธิการหนตะวันออก คณะกรรมการพระวินยาธิการหนใต้ และคณะกรรมการพระวินยาธิการคณะธรรมยุต

“คณะกรรมการพระวินยาธิการประจำจังหวัด” หมายความว่ารวมถึง คณะกรรมการพระวินยาธิการประจำกรุงเทพมหานคร

“ศูนย์พระวินยาธิการประจำจังหวัด” หมายถึง สำนักงานที่ทำการพระวินยาธิการประจำจังหวัดและสำนักงานที่ทำการพระวินยาธิการประจำกรุงเทพมหานคร

“เจ้าคณะใหญ่” หมายถึง เจ้าคณะใหญ่หนกลาง เจ้าคณะใหญ่หนเหนือ เจ้าคณะใหญ่หนตะวันออก เจ้าคณะใหญ่หนใต้ และเจ้าคณะใหญ่คณะธรรมยุต

“เจ้าคณะจังหวัด” หมายความว่ารวมถึง เจ้าคณะกรุงเทพมหานคร

“เจ้าคณะอำเภอ” หมายความว่ารวมถึง เจ้าคณะเขต

“เจ้าคณะตำบล” หมายความว่ารวมถึง เจ้าคณะแขวง

“พระสังฆาธิการ” หมายถึง เจ้าอาวาส รองเจ้าอาวาสและผู้ช่วยเจ้าอาวาส

“ตำบล” หมายความว่ารวมถึง แขวงในกรุงเทพมหานคร

หมวด ๒

คณะกรรมการพระวินยาธิการ

ข้อ ๕ ให้มีคณะกรรมการพระวินยาธิการตามเขตปกครองคณะสงฆ์ที่กำหนดไว้ตามกฎหมายเถรสมาคมว่าด้วยระเบียบปกครองคณะสงฆ์จำนวน ๕ คณะ ประกอบด้วยคณะกรรมการพระวินยาธิการหนกลาง คณะกรรมการพระวินยาธิการหนเหนือ คณะกรรมการพระวินยาธิการหนตะวันออก คณะกรรมการพระวินยาธิการหนใต้ และคณะกรรมการพระวินยาธิการคณะธรรมยุต โดยมีองค์ประกอบของคณะกรรมการ พระวินยาธิการในแต่ละคณะ ประกอบด้วย

(๑) เจ้าคณะใหญ่ เป็นประธานกรรมการ

(๒) เจ้าคณะภาคในเขตปกครองเจ้าคณะใหญ่ เป็นกรรมการ

(๓) ผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งเจ้าคณะใหญ่แต่งตั้งมาจากผู้เชี่ยวชาญด้านหนึ่งด้านใดหรือหลาย ๆ ด้าน ดังนี้ ด้านวิชาการพระพุทธศาสนา พระธรรมวินัย กฎหมายหรือด้านอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องจำนวน ๓ รูป/คน เป็นกรรมการ

(๔) เลขานุการเจ้าคณะใหญ่ เป็นกรรมการและเลขานุการ

(๕) ผู้อำนวยการสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติหรือผู้ที่ได้รับมอบหมายเป็นกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

(๖) ข้าราชการสังกัดสำนักเลขาธิการมหาเถรสมาคมที่ได้รับมอบหมายเป็นผู้ช่วยเลขานุการ

กรรมการตาม (๓) ให้มีวาระการดำรงตำแหน่ง ๔ ปีนับแต่วันแต่งตั้ง และอาจได้รับการแต่งตั้งใหม่อีกได้ ในระหว่างที่ยังมิได้แต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิขึ้นใหม่ ให้กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งพ้นจากตำแหน่งตามวาระนั้นอยู่ในตำแหน่งเพื่อดำเนินงานต่อไปจนกว่ากรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งได้รับแต่งตั้งใหม่เข้ารับหน้าที่ ในกรณีที่กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิพ้นจากตำแหน่งก่อนวาระให้ผู้ที่ได้รับแต่งตั้งนั้นดำรงตำแหน่งได้เท่ากับวาระที่เหลืออยู่ ของกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิตำแหน่งที่ว่าง หากวาระที่เหลืออยู่ไม่ถึงเก้าสิบวันจะไม่แต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิแทนก็ได้

ในกรณีที่กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิพ้นจากตำแหน่งก่อนวาระ ให้คณะกรรมการพระวินยาธิการประกอบด้วยกรรมการทั้งหมดเท่าที่มีอยู่จนกว่าจะมีการแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิใหม่

ข้อ ๖ นอกจากการพ้นจากตำแหน่งตามวาระ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิพ้นจากตำแหน่งเมื่อ

(๑) มรณภาพหรือตาย

(๒) ลาออก

(๓) เจ้าคณะใหญ่มีคำสั่งให้ออก

ข้อ ๗ คณะกรรมการพระวินยาธิการมีหน้าที่และอำนาจในเขต ดังนี้

- (๑) กำหนดนโยบายและแผนแม่บทการดำเนินงานพระวินยาธิการ
- (๒) กำกับดูแลและสนับสนุนส่งเสริมให้ศูนย์พระวินยาธิการประจำจังหวัดดำเนินงานตามนโยบายและแผนแม่บท
- (๓) พิจารณาให้ความเห็นชอบแผนงานและงบประมาณการดำเนินงานพระวินยาธิการ
- (๔) ออกประกาศ คำสั่ง มติ คู่มือการปฏิบัติ หรือข้อปฏิบัติอื่นใดอันเกี่ยวกับการดำเนินงานพระวินยาธิการ
- (๕) ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่มหาเถรสมาคมมอบหมาย

ข้อ ๘ การประชุมคณะกรรมการพระวินยาธิการต้องมีกรรมการมาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการทั้งหมด จึงจะเป็นองค์ประชุม

ให้ประธานกรรมการเป็นประธานในที่ประชุม ถ้าประธานกรรมการไม่มาประชุมหรือไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้ที่ประชุมเลือกกรรมการที่เป็นพระภิกษุซึ่งมาประชุมรูปหนึ่งเป็นประธานในที่ประชุม

การวินิจฉัยชี้ขาดของที่ประชุมให้ถือเสียงข้างมาก กรรมการท่านหนึ่งให้มิเสียงหนึ่งในการลงคะแนน ถ้าคะแนนเสียงเท่ากัน ให้ประธานในที่ประชุมออกเสียงเพิ่มขึ้นอีกเสียงหนึ่งเป็นเสียงชี้ขาด

การประชุมคณะกรรมการพระวินยาธิการในแต่ละปีปฏิทินให้แบ่งเป็น ๔ ไตรมาส ในแต่ละไตรมาสต้องมีการประชุมอย่างน้อยไตรมาสละ ๑ ครั้ง

ข้อ ๙ ให้สำนักงานเจ้าคณะใหญ่ทำหน้าที่เป็นศูนย์พระวินยาธิการ มีหน้าที่รับผิดชอบงานธุรการ สำนักงานเลขานุการ และบริหารงานทั่วไป ให้เจ้าคณะใหญ่ทำหน้าที่ควบคุมกำกับดูแลศูนย์พระวินยาธิการนั้น

หมวด ๓

คณะกรรมการพระวินยาธิการประจำจังหวัด

ข้อ ๑๐ ในกรุงเทพมหานครและทุกจังหวัดให้มีคณะกรรมการพระวินยาธิการประจำจังหวัด มีองค์ประกอบดังนี้

- (๑) เจ้าคณะจังหวัด เป็นประธานกรรมการ
- (๒) รองเจ้าคณะจังหวัด เป็นรองประธานกรรมการ
- (๓) เจ้าคณะอำเภอที่เจ้าคณะจังหวัดแต่งตั้งไม่เกิน ๕ รูป เป็นกรรมการ
- (๔) ผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งเจ้าคณะจังหวัดแต่งตั้งมาจากผู้เชี่ยวชาญด้านหนึ่งด้านใดหรือหลาย ๆ ด้าน ดังนี้ ด้านวิชาการพระพุทธศาสนา พระธรรมวินัย กฎหมาย หรือด้านอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง จำนวน ๓ รูป/คน เป็นกรรมการ
- (๕) เลขานุการเจ้าคณะจังหวัด เป็นกรรมการและเลขานุการ
- (๖) ผู้อำนวยการสำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัด เป็นกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
- (๗) ข้าราชการในสังกัดสำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดที่ได้รับมอบหมายเป็นผู้ช่วยเลขานุการ

ในกรุงเทพมหานคร กรรมการตาม (๖) ให้หมายถึงผู้อำนวยการสำนักเลขาธิการมหาเถรสมาคม เป็นกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ และ (๗) ให้หมายถึงข้าราชการสังกัดสำนักเลขาธิการมหาเถรสมาคมที่ได้รับมอบหมาย เป็นผู้ช่วยเลขานุการ

ข้อ ๑๑ ให้นำความในข้อ ๕ วรคสองและวรคสาม และข้อ ๖ มาใช้บังคับกับกรรมการตามข้อ ๑๐ วรคหนึ่ง (๓) และ (๔) โดยอนุโลม

ข้อ ๑๒ ให้นำความในข้อ ๘ มาใช้บังคับกับการประชุมคณะกรรมการพระวินยาธิการประจำจังหวัด โดยอนุโลม

ข้อ ๑๓ คณะกรรมการพระวินยาธิการประจำจังหวัด มีหน้าที่และอำนาจ ดังนี้

- (๑) ปฏิบัติตามนโยบายและแผนแม่บทการดำเนินงานพระวินยาธิการ
 - (๒) กำกับดูแลและสนับสนุนส่งเสริมพระวินยาธิการประจำกรุงเทพมหานคร และพระวินยาธิการประจำจังหวัดให้ดำเนินงานเป็นไปตามนโยบายและแผนแม่บท
 - (๓) จัดทำแผนงบประมาณการดำเนินงานพระวินยาธิการประจำกรุงเทพมหานคร และพระวินยาธิการประจำจังหวัด
 - (๔) ติดตามประเมินผลการปฏิบัติงานของพระวินยาธิการประจำกรุงเทพมหานคร และพระวินยาธิการประจำจังหวัด
 - (๕) แก้ไขข้อขัดข้องของพระวินยาธิการผู้ปฏิบัติหน้าที่ตามระเบียบนี้ให้เป็นไปโดยชอบ
 - (๖) จัดทำรายงานผลการดำเนินงานประจำปีเสนอแก่คณะกรรมการพระวินยาธิการตามเขตปกครองคณะสงฆ์หนั้น ๆ
 - (๗) ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่คณะกรรมการพระวินยาธิการมอบหมาย
- ข้อ ๑๔ ให้สำนักงานเจ้าคณะจังหวัดทำหน้าที่ศูนย์พระวินยาธิการประจำจังหวัด มีหน้าที่รับผิดชอบงานธุรการ สำนักงานเลขานุการ และงานบริหารงานทั่วไป ให้เจ้าคณะจังหวัด ทำหน้าที่ควบคุมกำกับดูแลศูนย์พระวินยาธิการประจำจังหวัด

หมวด ๔

การส่งเสริมสนับสนุนพระวินยาธิการ

ข้อ ๑๕ เพื่อประโยชน์ในการส่งเสริมและสนับสนุนคณะกรรมการพระวินยาธิการและพระวินยาธิการ ให้บรรลุวัตถุประสงค์ ให้สำนักงานโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการพระวินยาธิการจัดทำแผนงบประมาณส่งเสริมและสนับสนุน เสนอมหาเถรสมาคมให้ความเห็นชอบ เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปตามแผนการส่งเสริมและสนับสนุนตามวรรคหนึ่ง ให้สำนักงานอุดหนุนงบประมาณสำหรับการจัดการส่งเสริมและสนับสนุนคณะกรรมการพระวินยาธิการและพระวินยาธิการ ตามความเหมาะสมและความจำเป็น

ข้อ ๑๖ ให้ศูนย์พระวินยาธิการประจำจังหวัดจัดทำทะเบียนพระวินยาธิการและฐานข้อมูลการปฏิบัติงานของพระวินยาธิการ โดยมีการแลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างศูนย์พระวินยาธิการประจำจังหวัดอื่น ๆ เพื่อเป็นการพัฒนางานพระวินยาธิการให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

หมวด ๕ พระวินยาธิการ

ข้อ ๑๗ ให้มีพระวินยาธิการปฏิบัติหน้าที่ช่วยเหลือสนับสนุนเจ้าคณะปกครองในการตรวจตรา แนะนำ ชี้แจง พระภิกษุสามเณรให้ปฏิบัติตามพระธรรมวินัย กฎหมาย กฎมหาเถรสมาคม ข้อบังคับ ระเบียบ คำสั่ง มติ ประกาศ พระบัญชาสมเด็จพระสังฆราช และคำสั่งผู้บังคับบัญชาเหนือตน

ข้อ ๑๘ จำนวนและเขตในการปฏิบัติหน้าที่ของพระวินยาธิการ ดังนี้

- (๑) ในเขตการปกครองคณะสงฆ์ตำบลหนึ่ง ให้มีพระวินยาธิการจำนวน ๒ รูป
- (๒) ให้พระวินยาธิการปฏิบัติหน้าที่ในเขตที่ได้รับแต่งตั้ง

ข้อ ๑๙ พระภิกษุผู้จะดำรงตำแหน่งพระวินยาธิการต้องมีคุณสมบัติ ดังต่อไปนี้

- (๑) เป็นพระสังฆาธิการ
- (๒) เป็นเปรียญหรือมีความรู้ชั้นธรรมชั้นเอก
- (๓) มีร่างกายสมบูรณ์ สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้
- (๔) มีความประพฤติเรียบร้อยตามพระธรรมวินัย

ในกรณีไม่สามารถแต่งตั้งพระสังฆาธิการผู้มีคุณสมบัติตามวรรคหนึ่ง (๑) และ (๒) ได้ หรืออาจแต่งตั้งได้ แต่ไม่เหมาะสม ประธานกรรมการพระวินยาธิการประจำกรุงเทพมหานครหรือประธานกรรมการพระวินยาธิการประจำจังหวัดแล้วแต่กรณี อาจยกเว้นคุณสมบัติตามวรรคหนึ่ง (๑) และ (๒) ได้ โดยให้ระบุเหตุผลไว้ในคำสั่งแต่งตั้ง

ข้อ ๒๐ ให้ประธานกรรมการพระวินยาธิการประจำกรุงเทพมหานครพิจารณาแต่งตั้งพระวินยาธิการประจำกรุงเทพมหานคร ประธานกรรมการพระวินยาธิการประจำจังหวัดแต่งตั้งพระวินยาธิการประจำจังหวัด ตามข้อเสนอของเจ้าคณะปกครองตามลำดับ

ในกรณีการแต่งตั้งพระภิกษุผู้ดำรงตำแหน่งรองเจ้าอาวาส ผู้ช่วยเจ้าอาวาส หรือพระภิกษุตามข้อ ๑๙ วรรคสอง ต้องได้รับความเห็นชอบจากเจ้าอาวาส

เมื่อได้มีการแต่งตั้งพระวินยาธิการตามวรรคหนึ่งแล้ว ให้ประธานกรรมการพระวินยาธิการประจำกรุงเทพมหานครและประธานกรรมการพระวินยาธิการประจำจังหวัดแล้วแต่กรณี แจ้งคำสั่งแต่งตั้งให้เจ้าคณะปกครองตามเขตอำนาจหน้าที่ของพระวินยาธิการทราบ

ข้อ ๒๑ พระวินยาธิการอยู่ในตำแหน่งคราวละ ๔ ปี และอาจได้รับแต่งตั้งอีกได้

ในกรณีที่พระวินยาธิการพ้นจากตำแหน่งก่อนวาระ ให้พระวินยาธิการซึ่งได้รับแต่งตั้งแทนอยู่ในตำแหน่งตามวาระของผู้ซึ่งตนแทน

ข้อ ๒๒ นอกจากพ้นจากตำแหน่งตามวาระ พระวินยาธิการพ้นจากตำแหน่งเมื่อ

- (๑) มรณภาพ
- (๒) พ้นจากความเป็นพระภิกษุ
- (๓) ลาออก
- (๔) ย้ายออกไปนอกเขตที่ดินมีสำนักอยู่

(๕) ประธานกรรมการพระวินยาธิการประจำกรุงเทพมหานครหรือประธานกรรมการพระวินยาธิการประจำจังหวัดแล้วแต่กรณีมีคำสั่งให้ออก

ข้อ ๒๓ พระวินยาธิการมีหน้าที่และอำนาจ ดังนี้

(๑) ตรวจตรา แนะนำ ชี้แจง พระภิกษุสามเณรให้ปฏิบัติชอบตามพระธรรมวินัย กฎหมาย กฎมหาเถรสมาคม ข้อบังคับ ระเบียบ คำสั่ง มติ ประกาศ พระบัญชาสมเด็จพระสังฆราช และคำสั่งผู้บังคับบัญชาเหนือตน

(๒) นำพาพระภิกษุสามเณรผู้ประพฤติฝ่าฝืนใน (๑) มอบให้เจ้าอาวาสหรือเจ้าคณะปกครองหรือพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจในเขตนั้น ๆ แล้วแต่กรณี เพื่อพิจารณาดำเนินการตามหน้าที่และอำนาจ

(๓) ในกรณีพระภิกษุสามเณรผู้ประพฤติฝ่าฝืนใน (๑) ไม่ยินยอม ให้พระวินยาธิการผู้ปฏิบัติหน้าที่ขออารักขาต่อพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจ

(๔) ช่วยเหลือเจ้าพนักงานในการสืบสวนสอบสวนแล้วแต่กรณี

(๕) ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่เจ้าคณะปกครองมอบหมาย

ข้อ ๒๔ ให้มีบัตรประจำตัวพระวินยาธิการตามแบบท้ายระเบียบนี้

ข้อ ๒๕ ในการปฏิบัติหน้าที่ให้พระวินยาธิการแสดงตน หรือแสดงบัตรประจำตัวเพื่อให้ผู้อื่นทราบว่าเป็นพระวินยาธิการปฏิบัติหน้าที่ตามหน้าที่

ข้อ ๒๖ ในการปฏิบัติหน้าที่ให้พระวินยาธิการจัดทำบันทึกการปฏิบัติงานเพื่อเป็นหลักฐานแล้วรายงานให้เจ้าคณะปกครองทราบ

ข้อ ๒๗ ให้เจ้าอาวาสอำนวยความสะดวกในการปฏิบัติหน้าที่ของพระวินยาธิการตามสมควร

หมวด ๖

เบ็ดเตล็ด

ข้อ ๒๘ พระวินยาธิการที่ได้รับแต่งตั้งก่อนระเบียบนี้ใช้บังคับให้ปฏิบัติหน้าที่ต่อไปจนกว่าจะมีการแต่งตั้งพระวินยาธิการขึ้นใหม่ตามระเบียบนี้

ประกาศ ณ วันที่ ๓๑ เดือน พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๖๒

(สมเด็จพระอริยวงศาคตญาณ)

สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก

ประธานกรรมการมหาเถรสมาคม

หมายเหตุ: เหตุผลในการประกาศใช้ระเบียบมหาเถรสมาคม ว่าด้วยพระวินยาธิการ พ.ศ. ๒๕๖๒ เนื่องจากพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ พ.ศ. ๒๕๐๕ ให้อำนาจมหาเถรสมาคมตรากฎหมายมหาเถรสมาคม ออกข้อบังคับ ระเบียบ คำสั่ง ประกาศมหาเถรสมาคม ตามบทบัญญัติกำหนดอำนาจหน้าที่ของ มหาเถรสมาคมตามมาตรา ๑๕ ตีรี้ แห่งพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ พ.ศ. ๒๕๐๕ แก้ไขเพิ่มเติมโดย พระราชบัญญัติคณะสงฆ์ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕ ซึ่งการปฏิบัติหน้าที่ของพระวินยาธิการปัจจุบัน ยังไม่มีบทบัญญัติรองรับที่ชัดเจน ดังนั้น เพื่อให้การปฏิบัติหน้าที่ของพระวินยาธิการเกิดความ เรียบร้อยดีงาม ตามเจตนารมณ์แห่งการรักษาหลักพระธรรมวินัยและกฎหมาย จึงจำเป็นต้องออก ระเบียบนี้